

Datum
2020-02-06Diarienummer
KS-2020/310.752Handläggare
Anna-Karin Sandén
08-535 377 04
anna-karin.sanden@huddinge.se

Kommunstyrelsen

Områdesbegränsning enligt lagen om mottagande av asylsökande

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunstyrelsen får i uppdrag att anmäla till Migrationsverket att kommundelarna Vårby, Flemingsberg och Skogås i Huddinge kommun enligt lagen om mottagande av asylsökande ska undantas för möjlighet till egenbosättning.

Sammanfattning

Den 1 januari 2020 trädde nya regler ikraft som innebär att asylsökande som flyttar till eget boende i vissa områden med socioekonomiska utmaningar som huvudregel inte ska ha rätt till dagersättning. Det är de berörda kommunerna som avgör vilka områden som omfattas. Syftet med de nya reglerna är att fler asylsökande ska bo där det finns förutsättningar för ett socialt hållbart mottagande och att därigenom minska de negativa sociala konsekvenserna av asylsökandes eget boende.

De kommundelarna i Huddinge som föreslås undantas för möjligheten till egen bosättning är Vårby, Flemingsberg och Skogås. I dessa kommundelar finns lägst andel förvärvsarbetande, lägst medianinkomst, högst andel utrikesfödda och högst arbetslöshet.

I nuläget är det svårt att förutse vilka effekter de nya reglerna kommer att få för Huddinge eftersom det är beroende av hur de asylsökande själva väljer att agera utifrån de förändrade förutsättningarna. Det är av stor vikt att följa utvecklingen i kommunen och i länet för att se i vilken utsträckning de förändrade reglerna kommer att få de avsedda effekterna.

Beskrivning av ärendet

Migrationsverket har huvudansvaret för mottagandet av asylsökande¹. Det innebär att Migrationsverket erbjuder asylsökande boende och att asylsökande som saknar egna medel har rätt till bistånd för sin dagliga livsföring (dagersättning). Den som

---

¹ Enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA)

är asylsökande har även i särskilda fall rätt till bidrag för bostadskostnaden (bostadsersättning) och om det finns något annat angeläget behov har den asylsökande också rätt till bidrag för det (särskilt bidrag). Den som är asylsökande kan dock välja att ordna sitt boende på egen hand och därmed bosätta sig bo i princip i vilken kommun som den enskilde önskar i Sverige.

Från den 1 januari 2020 trädde nya regler ikraft som innebär att asylsökande² som flyttar till eget boende i vissa områden med socioekonomiska utmaningar som huvudregel inte ska ha rätt till dagersättning. Det är de berörda kommunerna som avgör vilka områden som omfattas. Syftet med de nya reglerna är att fler asylsökande ska bo där det finns förutsättningar för ett socialt hållbart mottagande och att därigenom minska de negativa sociala konsekvenserna av asylsökandes eget boende.³

Reglerna omfattar 32 kommuner i landet där det kan finnas områden med socioekonomiska utmaningar. I Stockholms län berörs Botkyrka, Huddinge, Järfälla, Stockholm och Södertälje. Kommunerna har möjlighet att under våren anmäla till Migrationsverket att en eller flera delar av kommunen ska omfattas av regleringen. Vad denna anmälan exakt ska innehålla är ännu inte klarlagt. En anmälan ska föregås av samråd med länsstyrelsen om vilka områden som ska omfattas. Migrationsverket kommer sedan att publicera en förteckning över vilka områden som är tillgängliga för egen bosättning. Begränsningen av rätten till dagersättningen får effekt först i samband med att förteckningen över vilka områden som omfattas börjat gälla den 1 juli 2020.

Den som redan bor i ett område som från och med den 1 juli 2020 ingår i Migrationsverkets förteckning över områden med socioekonomiska utmaningar påverkas inte av lagändringen.

Förvaltningens synpunkter

I Huddinge finns 16 kommundelar med varierande socioekonomiska förutsättningar. De kommundelarna i Huddinge med lägst andel förvärvsarbete, lägst medianinkomst, högst andel utrikesfödda och högst arbetslöshet är Vårby, Flemingsberg och Skogås⁴. Därmed är det i första hand dessa kommundelar som blir berörda av att undantas från möjlighet till egenbosättning.

Det huvudsakliga syftet med ändrade regler för egenbosättning är att öka förutsättningarna för ett hållbart mottagande av nyanlända. Att asylsökande individer och familjer väljer att bosätta sig på egen hand i osäkra boendelösningar medför negativa konsekvenser, både för den enskilde och för kommunen. Utifrån

---

² Med asylsökande avses även vissa utlänningar som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller efter tillfälligt skydd och som inte är folkbokförda i landet (se 1 § första stycket 1 och 2 lagen [1994:137] om mottagande av asylsökande m.fl.).

³ Regeringens proposition, 2019/20:10, *Ett socialt hållbart eget boende för asylsökande*

⁴ Områdesstatistik 2018, kommunstyrelsens förvaltning Huddinge

Datum
2020-02-06Diarienummer
KS-2020/310.752

barnperspektivet kan långvarigt osäkra boendeförhållanden ha negativa effekter på barns uppväxtvillkor. Ett mottagande som i högre grad innebär att nyanlända hänvisas till kommunen genom anvisning från Migrationsverket ger bättre förutsättningar för mer hållbara boendelösningar.

De förändrade reglerna kan därmed medföra att individer och familjer som tidigare bosatt sig i osäkra boendeanternativ nu istället bor på Migrationsverkets asylboenden. Eftersom antalet nyanlända som varje kommun tar emot beror på kommunens storlek, arbetsmarknadsläge, det sammantagna mottagandet av nyanlända och ensamkommande barn samt hur många asylsökande som redan vistas i kommunen⁵ kan en minskad egenbosättning resultera i ökade kommundal för anvisningar. Att mottagandet sker genom anvisningar från Migrationsverket förbättrar även kommunens möjlighet att planera och ha beredskap utifrån behov av välfärdstjänster och skola.

Huddinges närliggande kommuner Stockholm, Botkyrka och Södertälje omfattas också av möjligheten att införa områdesbegränsningar. De asylsökande individerna kommer troligtvis att vara okänsliga för kommungränser vilket kan leda till att individen orienterar sig till närliggande områden som kanske finns inom en annan kommun. Därmed kan det även ha betydelse för Huddinge hur övriga berörda kommuner kommer att agera.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Det har funnits farhågor om att införandet av områdesbegränsningen skulle kunna få ekonomiska konsekvenser för kommunerna i form av ökade kostnader. Detta utifrån en frågeställning om hur områdesbegränsningen förhåller sig till kommunernas yttersta ansvar enligt socialtjänstlagen. Ett tänkbart scenario skulle kunna vara att en familj, trots att de mister sin statliga ersättning, ändå väljer att bosätta sig i kommunen. Familjen är då utan medel för sin dagliga livsföring. Kommunen har samtidigt enligt socialtjänstlagen det yttersta ansvaret för de som vistas i kommunen och riskerar därmed en situation där man då istället kan ha en juridisk skyldighet att bevilja ekonomiskt bistånd till exempel matpengar. Dagersättningen från Migrationsverket är 71 kronor per dag medan kommunens matpengsnorm vid ansökan om ekonomiskt bistånd är 60 kronor per dag. I propositionen 2019/20:10 *Ett socialt hållbart eget boende för asylsökande* s. 22 framgår dock att:

Förslaget innebär inte heller några nya åtaganden för kommunerna. Som nämns ovan skulle dock en konsekvens av förslagen kunna bli att asylsökande väljer att bo i kommuner utan rätt till dagersättning. Till skillnad från vad bl.a. Fagersta kommun framför bedömer regeringen inte att kostnader som staten står för i dag kommer att belasta kommunerna i större utsträckning. Vid sådana förhållanden omfattas de asylsökande nämligen alltjämt av lagen om mottagande av asylsökande m.fl., vilket bl.a. innebär

⁵ www.migrationsverket.se/Andra-aktorer/Kommuner/Om-personer-med-uppehallstillstand/Fragor-och-svar-om-bosattning.html

Datum
2020-02-06Diarienummer
KS-2020/310.752

att rätten till bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) för förmåner av motsvarande karaktär saknas (1 § andra stycket LMA). För det fall att den asylsökande skulle vara i behov av insatser för att klara sitt livsuppehälle är han eller hon inte utestängd från mottagandesystemet. I stället kan den asylsökande när som helst t.ex. utnyttja erbjudandet att bo på anläggningsboende och då även vara berättigad till dagersättning. Förslaget bör därför inte medföra några ekonomiska konsekvenser för kommunerna.

Utifrån ovanstående så torde det vara fastställt att kommunen inte har något ekonomiskt ansvar för de asylsökandes dagliga livsföring och att uppkomna behov kan hänvisas till Migrationsverket. Detta behöver dock inte innebära att de asylsökande väljer att flytta till ett asylboende utan det finns en risk att de kan stanna kvar i kommunen i en mycket svag ekonomisk ställning.

I nuläget är det svårt att förutse vilka effekter de nya reglerna kommer att få för Huddinge eftersom det är beroende av hur de asylsökande själva väljer att agera utifrån de förändrade förutsättningarna. Migrationsverket har inget underlag på hur många som idag på egen hand bosätter sig i just de berörda kommundelarna och det är inte heller känt hur många av dem som är beroende av dagersättning för sin försörjning. Det gör det svårt att förutse vilken påverkan de nya reglerna kommer att ha på den enskildes val. Det är av stor vikt att följa utvecklingen i kommunen och i länet för att se i vilken utsträckning de förändrade reglerna kommer att få de avsedda effekterna.

Camilla Broo
KommundirektörPatrik Forshage
Gymnasie- och arbetsmarknadsdirektör**Beslutet ska skickas till**
Migrationsverket